РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA".
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 18-го МАРТА 1919. Ч. 32. VOL. XXVII. JERSEY CITY, N. J. TUESDAY, MARCH 18, 1919. No. 32.

НОТА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Завзяті бої під Львовом, Городком і Перемишлем тривають дальше.

Поляки тратять надію на удержанє Львова.- Українці окружили Львів.

КУБАНСЬКА РЕПУБЛИКА ЗА ЗЛУКОЮ З УКРАЇНОЮ.

НОТА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖИ.

ДЕЛЄҐАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ В ПАРИЖИ.
ДО ПРЕЗИДЕНТА МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Пане!

Делеґація Української Републики, яка мае повновласть від українського правительства, на чолі котрого стоїть директоріят під проводом Винниченка і кабінет міністрів, іменований директоріятом, звертаеть ся до Вас з просьбою, щоби Ви передали Мировій Конференції слідуючу ноту:

Українське правительство просить Мирову Конференцію признати правительство України, яка істнуе яко независима і суверенна держава з волї народу.

Правительство Української Републики мае честь пригадати Мировій Конференції, що ціла історія українського народу від самих початків його житя в Европі е історією независимої держави або боротьби о независимість. Зразу була Україна независимою державою з Киевом, відтак Львовом яко столицею, опісля істнувала Українська Козацька Република.

Під теперішну пору Українська Република була проголошена дня 20. падолиста 1917 р. Центральною Радою (українським парляментом).

Вона була сейчас приневолена вести війну проти російського большевицького правительства, яке намагало ся знищити українське правительство і завести на Україні правительство большевицьких саветів.

Дня 22. січня 1918 р. проголошено независимість і суверенність Української Републики в „четвертім універсалї" і від того дня Українська Република істнуе яко независима і суверенна держава.

Дня 29. цьвітня 1918 р, Німеччина вислала свої війска на Україну, щоби знищити независимість і суверенність Української Републики та утворити зєдинену і нероздільну Росію, викликуючи державний замах, розганяючи силою парлямент і настановляючи диктатором Скоропадського, якого проголошено гетьманом України.

Від сеї хвилї розпочала ся на цілій Україні розпучлива боротьба Українців проти німецьких війск. Хоч Німці називали се „щось малого", воно коштувало їх богато жертв.

В місяци червни 1918 р. ціла Україна утворила Народний Союз з Винниченком на чолї.

Дня 15. падолиста прийшло до загального повстаня під проводом директоріяту, зложеного з пятьох членів: Винниченка, Петлюри, Шевця, Андрієвского і Макаренка, які були вибрані Народним Союзом. Петлюра зістав іменований ґоловним командантом української армії і його задачею було з одної сторони поборювати відділи російських монархічних офіцирів, а з другої сторони, що важнійше, всі німецькі війска, які в числї 150.000 піддержували ґенерала Скоропадського.

Дня 15. грудня 1918 р. столиця Української Републики, Київ, опинила ся в руках українського правительства по капітуляції 12.000 Німців, які творили прибічну сторожу Скоропадського.

Від сеї хвилї розпочало ся жите Української Републики яко независимої і суверенної держави.

Директоріят Української Републики іменував кабінет міністрів з Чеховським на чолї, і зорґанізував вибори до установчих зборів, які мають порішити конституцію України.

Українське правительство бажае злуки всїх територій бувшої Росії і бувшої Австро-Угорщини, заселених Українцями.

З другої сторони тимчасові правительства східної Галичини української Буковини і української Угорщини проголосили свою злуку з Великою Україною.

Власть українського правительства простягаеть ся на територію 850.000 квадратових миль, заселених 45 міліонами мешканців.

Українська Република, яко независима держава, мае всі політичні услівя до самостійного істнованя, бо її населене представляе добре означену цїлість (з малими національними меньшостями Москалів, Поляків і Жидів), яка буде боронити „аж до послідного" свою независимість проти всяких напасників, коли би вони намагали ся знищити його независимість і свободу.

Таксамо й економічні услівя уможливляють независимість Української Републики, бо вона мае велику скількість збіжа, угля, зелїза і нафти, а також і инші богатства землї.

Україна е в спромозї вивозити свою надвишку до других країв, і вона мае добрі средства комунікаційні водою і на суши та через Чорне море, маючи великі пристани Одесу, Миколаїв і Херсон.

З тих точок погляду признане Української Републики незасимою державою аліянтами і Злученими Державами треба би вважати актом елементарної справедливости і воно е згідне з принципами, проголошеними державами аліянтів і Злучених Держав.

Правительство Української Републики просить, аби її делеґати були допущені до Мирової Конференції тоді, коли Мирова Конференція буде полагоджувати справу бувшого російського царства і бувшої австро-угорської монархії. З уваги, що Українці представляють 45 міліонів осіб, тому е ясне, що коли їм не дасть ся голосу, рішене Мирової Конференції не буде могло бути справедливе.

Остаю з поважанем
Г. Сидоренко,
міністер зелізниць і комунікації,
голова делеґації Української Републики.

Париж, 10. лютого 1919 р.

З МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ УКЛАДАЕ МИРОВІ УСЛІВЯ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

Надіють ся в протягу тижня виготовити тимчасовий договір.

ПАРИЖ, 15. марта. — Сейчас по приїзді президента Вілсона англійський премієр Ллойд Джордж і французький премієр Клемансо удали ся до палати Крільон, яку замешкуе през. Вілсон, на спільну нараду в цїли установленя програми працї на слїдуючий тиждень.

Оба премієри виявили переконанє, що виготовленє мирових услівій і заключенє мира з Німеччиною мусить бути прискорене. Сподіють ся, що праця над уложенем услівій для Німеччини буде в протягу тижня покінчена, почім німецьке правительство одержить завізванє, щоби вислало своїх представників до Парижа в цїли підписаня мирового договору.

Рівночасно будуть уложені услівя для союзників Німеччини: Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини.

Щодо Австро-Угорщини то будуть уложені два договори: один для правительства німецької Австрії у Відни, другий для мадярського правительства в Будапешті. Чехо-Словаччина і Юго-Славія не будуть обняті в тих договорах.

ФРАНЦУЗИ НАДІЮТЬ СЯ В НІМЕЧЧИНІ НОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Заповідають скорий упадок німецького правительства по підписаню мира.

ПАРИЖ, 14. марта. — **Французький мировий делеґат, капітан Андре Тардіе, заявив нинї, що він е тої гадки, що Німеччина підпише предложений мир, але буде старати ся опісля його не додержати.**

Американські мирові делеґати висловлюють переконанє, що всяке німецьке правительство, яке підпише мир, мусить скоро опісля упасти.

Німці згодили ся віддати торговельну фльоту за поживу.

ПАРИЖ, 15. марта. — **Німеччина приймила услівя аліянтів і Злучених Держав, на підставі котрих вона в заміну за одержане поживи мае віддати частину торговельної фльоти аліянтам.**

На підставі заключеної угоди Німеччина зобовязуеть ся віддати аліянтам 700 кораблів на 1,500.000 тон. За те аліянти і Злучені Держави зобовязали ся доставити Німеччині конечну скількість поживи аж до нових жнив, то е около 3,000.000 тон.

Німці згодили ся платити за поживу через Бельґійський Державний Банк, платячи золотом і чужинецькими вартісними паперами. За поживу прийдеть ся Німеччині заплатити около 5,000,000.000 марок.

Німеччина мае заплатити 30 біліонів долярів відшкодованя.

ПАРИЖ, 14. марта. — Важною справою, яка чекае на останнє порішенє зі сторони президента Вілсона, е визначенє речінця в протягу котрого Німеччина мае заплатити аліянтам відшкодованє. В плянї е розложити плаченє відшкодованя на 30 літ. Німеччина мала би платити аліянтам річно около один біліон долярів.

Французькі делеґати е за тим, щоби справу стяганя довгу з Німеччини віддати новій лїзї народів. Сьому противлять ся однак делеґати американські, кажучи, що через те лїґа народів набрала би вигляду, що вона е міжнародною аґенцією для колектованя довгів.

В ПОЛЬЩІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Страшна нужда в Польщі.

ПАРИЖ, 15. марта. — Вісти з Варшави доносять, що перший ратунковий поїзд Американського Червоного Хреста відїхав до Берестя Литовського, Пинска і инших місцевостий. Вісти подають опис страшного положеня і вказують на конечність безпроволочної помочи для населеня.

Страшні відносини панують у військовім шпитали, в якім 1.500 хорих терпить з причини браку опалу, одежи, поживи і ліків. Брак опалу е так великий, що лїкарі перед робленем операції е приневолені уживати меблїв шпитальних на огрітє води для стерелїзованя медичних інструментів. Двіста жовнїрів, які вийшли зі шпиталю, не могли відійти на боевий фронт задля браку мундурів.

Французький ґенерал приділений до польського ґенерального штабу.

ПАРИЖ, 14. марта. — Головна военна рада вислала ґенерал-майора Генріса до Польщі на адютанта Ґенералови Пілсудскому, командантови польських війск.

Ґен. Генріс служив перед війною в Мароко і визначив ся на боевім фронтї у Франції і Македонії.

Рішенє в справі висланя ґен. Генріса запало на засїданю головної военної ради по зложеню звіту військовим делеґатом Картоном де Варт, який недавно повернув з Варшави.

В РОСІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

Большевики надіють ся з 1. мая здобути Архангельск.

ЛОНДОН, 14. марта. — Большевицький ґенеральний штаб в Москві доносять у своїм звіті, що большевицькі війска заняли в протягу січня і лютого територію, яка рівнаеть ся щодо величини Франції, здобуваючи 1.055 миль зелїзничого шляху, як се доносить телеґрама з Гельзінґфорсу до часописи „Дейли Мейл".

В звітї сказано дальше, **що большевицькі війска надіють ся около 1. мая здобути Архангельск.**

Чехо-Словаки на Сибіри уступають.

ГОНОЛЮЛЮ, 14. марта. — Французький ґенерал Роберт Паріс, який повернув зі Сибіри, де він стояв в звязи з чесько-словацьким штабом, заявив нині через свого адютанта, що коли аліянти не поспішать безпроволочно з достаточними війсками на поміч Чехо-Словакам на Сибіри, то большевики візьмуть верх і Сибір опинить ся в їх руках.

Він заявив дальше, що Чехи втратили половину своеї сили і будучи винищені з причин браку підмоги, уступають, полишаючи Сибір без помочи. Положенє на Сибіри стае з кождим днем щораз гірше. Коли би десять дивізій можна вислати на Сибір, то вони зі Сибіри могли би заняти Москву і привернути лад в Росії.

Новий невдачний замах на жите Троцького.

ЛОНДОН, 15. марта. — Лев Троцький, російський большевицький міністер війни, оминув смерть, коли куля перелетіла лише один цаль понад його голову останної неділї, як се доносить телеґрама з Гельзінґфорсу до „Дейли Мейл".

Троцький повертав до Петрограду з перегляду червоної армії на боевім фронті коло Риги, коли на малій стації задержано поїзд. Три члени червоної ґвардії віддали кілька стрілів до Троцького, коли він виходив з вагона.

Тогосамого вечера Троцький зложив зі сього рапорт в петроградськім саветї і показав перестрілений капелюх. Він додав, що один член його штабу зістав убитий, а другий легко ранений.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on March 17, 1919 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОГОТЬБА ПІД ЛЬВОВОМ, ГОРОДКОМ І ПЕРЕМИЩЛЕМ ТРИВАЕ ДАЛЬШЕ.

Польський рапорт доносить, що всї напади Українців відбито.

ВАРШАВА, 13. марта. — **Боротьба на трох польських боевих фронтах тривае дальше зі змінним успіхом для воюючих сторін,** як се доносить нинїшний урядовий рапорт польського ґенерального штабу.

Урядовий рапорт звучить:

Большевицькі війска перевели знова наступ на Слонім, в гродненській ґубернії, і їм вдало ся війти до міста, але по рукопашній боротьбі виперто їх з міста.

„Наші війска відбили всї напади Українців на Львів і Городок, завдаючи неприятелеви тяжкі втрати.

„Боротьба під Перемишлем тривае дальше. Наші війска обсадили Яксманичі, Селиска і Биків.

„Наші війска відбили напади німецьких війск в Познанщині на фронті коло Мольберґа. Німці стріляли на селян, які працювали в поли".

ЛЬВІВ БЛИЗКИЙ УПАДКУ.

Поляки втратили вже надію на удержанє Львова у своїх руках.

МЕДІОЛЯН (Італія), 13. марта. — **В окремій телеґрамі пресової аґенції Стефані одержано з Варшави грізні вісти про положенє, в якім находить ся під теперішну пору Львів.** В хвилї, коли сю телеґраму надано, то е в понедїлок пополудни, комісія союзних держав опустила вже місто, бо опір зі сторони Українців унеможливив всякі заходи в цїли погодженя обох сторін, які ведуть зі собою боротьбу.

Шлях зелїзниці, яка веде зі Львова до Кракова, находить ся в руках українських війск, а що до самого Львова, то се місто зістало зовсім відтяте від Польщі. Сотки тяжких стрілів падуть що дня на місто, спричиняючи великі шкоди і убиваючи мешканців.

З приводу цілковитого окруженя міста Українцями не може бути покищо й бесїди про скріплене польської залоги у Львові, або про надіслане нових засобів амуніції.

Женщини і дїти, хоч дістають денно на прокормленє лише по одній мисцї зупи, всї без виїмки станули до оборони обляженого міста.

Львів находить ся під теперішну пору у великій небезпеці. Упадок міста, як се доносить кореспондент, **мав би незвичайно пригноблюючий вплив на Поляків.**

БОЛЬШЕВИКИ МАЛИ РОЗСТРІЛЯТИ В КИЕВІ БОГАТО ВИЗНАЧНИХ УКРАЇНЦІВ.

Між жертвами мае находити ся Барановський і 11 редакторів.

ЛОНДОН, 14. марта. — Телеґрама з Гельзінґфорсу до часописи „Дейли Мейл" доносить, **що большевики, занявши Київ, мали покарати смертию проф. Барановського, який був недавно іменований представником України в Парижи.**

Большевики мали розстріляти також проф. Заболотія, проф. Ефименка, ґен. Балабана, 11 редакторів і президента міської ради.

КУБАНЬ ЗА ЗЛУКОЮ З УКРАЇНСЬКОЮ РЕПУБЛИКОЮ.

Кубанське правительство вислало окрему делеґацію до Парижа.

Швайцарська часопись „Бунд" з дня 8. лютого доносить, **що на кубанській области ще на весні 1918 р. утворено независиму українську републику.**

Найвисша власть в сій републицї спочивае в руках законодатної ради, вибраної народом. На чолї кубанської републики стоїть президент Рябовий.

Козацька армія складаеть ся з 200.000 людий під командою ґен. Филимонова, який мае титул ґетьмана кубанських війск.

Дня 20. грудня 1918 р. ціла Кубанщина була очищена з большевицьких війск.

Кубанська република війшла в дуже приязні зносини з Україною. Вона мае намір злучити ся з Українською Народною Републикою на підставах федеративних. В цїли переведеня своїх домагань кубанське правительство вислало свою окрему делеґацію на мирову конференцію в Парижи.

Лотиські війска заняли місто Фравенбург.

СТОКГОЛЬМ, 15. марта. — Лотиські війска заняли в понедїлок Фравенбруг, на північний схід від Лібави, і відобрали від большевиків велику скількість машинових крісів та взяли богато полонених, як се доносить телеґрама з Лібави.

Большевики уступають в напрямі Мітави. Лотиські війска посунули ся на захід.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized, July 31. 1918.

SUBSCRIPTION:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States:		в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 3 cents.		Поодиноке число 3 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Число телефону 498 Montgomery.

Всі мені-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає.

НОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕЛЕҐАЦІЇ ДО МИРОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В ПАРИЖИ.

На першій стороні подаємо нині ноту української мирової делеґації з дня 10. лютого с. р., підписану головою делеґації, д. Григорієм Сидоренком, до мирової конференції в Парижи, на руки її президента, Жоржа Клемансо. В тій ноті українська мирова делеґація домагаєть ся признаня України самостійною, независимою і суверенною державою.

Крім того дня 12. лютого с. р. українська мирова делеґація в Парижи вислала до президента мирової конференції другу ноту, в якій представила небезпеку большевицького наїзду на Україну і на другі держави, та домагаєть ся признаня України яко самостійної держави, яке було би важним актом для приверненя спокою і ладу у східній Европі.

Зноваж дня 10. лютого с. р. українська делеґація вислала на руки президента мирової конференції, Жоржа Клемансо, спеціяльну ноту в справі пропонованої президентом Вілсоном і принятої мировою конференцією наради представників народів і зорґанізованих політичних ґруп на землях давної Росії, на Княжих островах, на мори Мармора, недалеко Царгорода. В тій ноті українська делеґація каже, що Україна є у війні з большевиками, які напали на українські землі і тому українське правительство не може згодитись на участь в сій конференції, поки московське большевицьке правительство не здержить своїх нападів на українську народну републику. Однак правительство України годить ся взяти участь в нарадах на Княжих островах з представниками аліянтів і Злучених Держав, яко правительство цілком самостійної, независимої і суверенної держави.

• • •

До сих нот — яких відписи прислано з Парижа до У. Н. Комітету, а також до українських ґазет в Злучених Державах, — треба завважати, що видно з приводу першої і другої ноти української мирової делеґації в Парижи відбувались переговори представників України і держав аліянтських. Про сі переговори були вістки, що вони скінчились корисно для України, а саме, що аліянти згодились признати українську народну републику самостійною, независимою і суверенною, допустити її представників на мирову конференцію, та дати їй поміч в боротьбі проти большевицьких наїздів. Однак, покищо, сї вісти доси не потверджені урядово.

Про справу наради, яка мала відбутись на Княжих островах, можна стільки сказати, що вона вже мабуть не відбудеть ся.

ОБОРОНА САМООЗНАЧЕНЯ І УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ В ГАЛИЧИНІ.

По смерти старої Австрії, яка наступила в місяци жовтни, 1918, всі народи в її давних границях пійшли за покликом президента Злучених Держав і на засаді **самоозначеня народів** зачали орґанізувати свої краї яко окремі держави.

Зробили так і Українці галицької України.

Українські війска заняли цілу галицьку Україну, від Сяну по Збруч і від Сокаля по Заліщики, і український нарід зачав орґанізувати свій знищений війною край в самостійну державу.

На північний захід Поляки орґанізували свій польський край, таксамо на підставі самоозначеня. Українці їх не зачіпали; не мішались до їх справ; не хотіли відмовити їм права до самоозначеня і до зорґанізованя свого краю. Але Поляки вмішались до справ галицької України. **Вони виконали наїзд на територію галицької України, аби український нарід позбавити права самоозначеня; аби позбавити його того права, яке самі дістали і з якого скористали без нічиїх перепон. Поляки післали свої війска із західної Галичини** (з Краківщини) **і з російської Польщі, аби напали на український нарід в галицькій Україні і силою позбавили його права самоозначеня, а натомісць аби забрати його в польську неволю.**

Яка відповідь мала бути на сей напад і розбій ляцьких опришків?

Розумієть ся, що лише оружна розправа.

І та оружна розправа з ляцьким наїзником вже триває пятий місяць.

Наша Галичина, так страшно знищена 4-літною війною, що цілі села позникали з лиця землї; що скрізь тільки могили і могили, мусить ще по тій небувалій руїні зводити завзятий бій з ляцькими опришками і злодіями, котрі довгі віки рабували і окрадали наш галицький край.

Але український нарід висилює свої останні сили, аби зробити конець ляцьким панам і їх злодійському правлїню в Галичині.

• • •

Ляцькі опришки хотіли своїм наїздом на наш край позбавити український нарід не лише права до самоозначеня, значить, до порішеня про державну орґанізацію або злуку з другою державою. Вони хотіли тим наїздом позбавити український нарід також його **здобутків революції.**

Український нарід в Галичині знав добре, що Польща істнує в його краю тільки при помочи австрійських баґнетів, а як Австрія вмерла, то він хотів вимести за нею з Галичини і Польщу.

Самоозначенем, то є зорґанізованем Галичини в окрему українську державу, вимели Українці зі свого краю **Австрію,** а другу проклятую паню зі свого краю — **Польщу** треба було вимести при помочи **суспільної революції.** Та Польща, як звісно, сиділа в Галичині по дворах, по ланах, нивах, лїсах і ставах. Всюди там був хлопський кровавий піт і хлопська праця, але добра і скарби були панські, польські, на тій основі, що діди і прадіди теперішних польських панів на підставі злодійства і рабунку забрали собі ті добра і скарби, а разом з ними і людську працю та неволю. Аби ту Польщу вимести зі свого краю, мусіли Українці в Галичині зробити такусаму суспільну революцію як зробили їх братя на Україні, **мусіли скасувати революційним способом великі панські посілости і переняти їх для цілого працюючого народу.**

По довгій віковій неволї галицький Українець скинув зі своїх плечий соромне ярмо політичної і суспільної неволї.

• • •

А сусід Лях із заходу і з півночи, пан і його посіпаки, його раб, що кидаєть ся на вільного чоловіка в обороні свого пана, — напав на освободжений край галицького Українця, аби позбавити його свободи, заплаченої довгим терпінєм, муками і кровю.

Той Лях, що з рушницею в руках іде проти вільного українського селянина і робітника в Галичині, — се контр-революціонер, се ворог свободи, се раб, якому ще мало було панської нагайки.

Вільний чоловік не пійшов би відбирати волю другому вільному чоловікови.

Українець не пійшов з оружєм проти польського селянина в обороні пана!

І галицький Українець був змушений з оружєм в руці стати проти панських наїзників, що напали на його край разом зі своїми вірними рабами.

І він стоїть твердо, сьміло і завзято в обороні рідного краю; в обороні права до самоозначеня народу того краю і в обороні суспільної революції, доконаної тим народом.

І він не уступить ворогови-наїзникови.

Нема сили, аби його перемогла, як не може вже неволя перемогти свободи.

Галичина мусить бути українська і мусить бути свобідна, без пана і без хлопа. Господарем в ній мусить бути тільки працюючий селянин і робітник.

Галичина і злучилась з Україною не як старий край з польською неволею, але як новий край з українською свободою.

І до такого нового вільного українського краю хотять вернути Українці-іміґранти в Америці.

УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

В часі теперішнім відбувають ся по цілім сьвіті події великої ваги.

Народи, що сотки літ стояли під чужим ярмом, видобувають ся на волю, щоби жити своїм власним, не пожиченим житєм.

Кождий нарід стараєть ся яко мога найліпше представити свою справу перед сьвітом, аби заняти відповідне становище в сімї народів.

Судії сьвіта, котрі засядуть в Парижи на мировій конференції, присудять кождому народови те, що їм буде здавати ся слушним. Тому кождий нарід при помочи преси та приватних розмов висьвітлює свою справу після своїх потреб.

Добре оголошене справи якраз тепер може заощадити та зробити красшими житє многих міліонів людий.

Головно ще недавно поневолені народи се зрозуміли. Кождий з них жертвує своє всьо для осягненя красшої будучности.

Поляки, маючи до розпорядимости міліони гроший, розвели широку пропаґанду по цілім сьвіті. Розвели пропаґанду не лише для вратованя своєї землї, але також для загарбаня і чужої, української.

І ніхто Україні не поможе, як самі Українці справу присплять та всї без виїмку не доложать своїх старань, аби розголосити сьвітови правдивий стан українських домагань.

Загал український се зрозуміє та ціпре і поможе сему розголошеню української справи. І коли нині отримали признанє такі народи як Поляки, Чехи та Словаки, українська справа певно не буде послїдною та як слід буде представлена мировій конференції, з тим, що Українці станут одним з вільних та рівних народів сьвіта.

Не поможуть клевети Поляків, не поможе захланність сусідів; український нарід вже дійшов до сеї степени осьвідомленя, що памятаючи на діла та жертви своїх предків, докінчить розпочате діло.

(„Новини").

Наша газета є присьвячена робітничій справі. Доля та судьба нашого робітника лежить нам на серци передівсїм. Не дбаєм о зиск, тільки о твоє добро, мученику праці! — Пренумеруйте „Свободу"! („Свобода", число 1-ше, 15. вересня 1893).

ОБОРОНА ГАЛИЧИНИ.

(Поклик з Пітсфілд, Масс.).

Справа оборони Галичини і справа висланя делеґації від американських Українців на мирову конференцію в Парижи се наш головний обовязок. Фонд Оборони Галичини перевисшив вже суму 35.000 долярів. Видно, сьвідома часть Українців уміє оцінити вагу теперішної хвилї. Памятаймо однак, що Українців у Злучених Держав начислюєть ся на 500.000; значить, 35.000 вже сповнили свій обовязок супроти вітчини, а деж решта? Де ще 465.000?

Українці! Памятаймо, що війна вже покінчена і мирові переговори вже почали ся. Там треба нам своїх людий, треба також людий чужих, які, розуміючи як слїд нашу справу, обговорили би її перед повноправними представниками ріжних держав. Наші вороги ту повиність вже давно сповнили, а ми чомусь припізнили ся, як звичайно. Але ліпше пізно ніж ніколи. Справа наша ще не програна, ще є час ратувати її, але час дуже короткий і нам треба спішити ся, щоби не було запізно.

Складайте щедрі жертви на Фонд оборони Галичини. Нехай кождий Українець у Злучених Державах постановить собі, що має дати кождого місяця якусь означену суму гроший на оборону своєї дорогої вітчини. Нехай таких Українців знайдеть ся кількадесять або кількасот тисяч, а будьмо певні, що зможемо удержати в Парижи двох-трох людий, які по своїм силам і по змозї обставин будуть пильнувати українську справу. Спеціяльно наші бізнесмени повинні оказати свій патріотизм, і як бізнесмени инших національностий, так і вони повинні жертвувати на український оборонний фонд більшу суму гроший. І складаймо всї!

Ратуймо вітчину, яка через шістьсот літ переходила з одного ярма в друге та ще й тепер загрожена! Ратуймо свою рідну землю, зрошену потом і кровю наших предків і батьків і нас самих! Ратуймо ті могили, в яких спочивають кости наших героїв! Ратуймо себе, свою долю і волю!

Теодозій Спасик.

ЗБИРАЙТЕ І СКЛАДАЙТЕ ЖЕРТВИ НА 100.000-НИЙ ФОНД ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

ЗЛОЧИН СУПРОТИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

В часописи „Стейтсмен" з Торонто, з 15. лютого б. р., надруковано редакційну статю такого змісту:

Від найдавнїйших віків людства цивілїзовані народи уважали засаду гостинности для чужинця сьвятою. В Гомерових часах всяке переступлене права гостинности уважали злочином, який викликає гнів богів. В Римлян охорона чужинця була точна означена законом і перейшла в звичай, який є до нині — себто держави призначують консулїв для охорони горожан, які подорожуть, або перебувають в чужих краях.

Коли товпа в Торонто понищила склепи, яких властителями були Греки, то Торонто стало відвічальне за шкоду перед Грецією. Чужинці, які не є натуралїзованими горожанами, не є зовсїм без охорони, навіть тоді, коли канадійський уряд не буде охороняти їх прав. Канада не може переступати прав гостинности, не стягнувши на себе кари. Чужинець в наших воротах має права, які за сьвяті признає кожда держава, яка уважає себе цивілїзованою. Канадійський горожанин, який мешкає в Злучених Державах і який думає лишити ся канадійським горожанином, має слушну причину домагати ся справедливости, колиб його виріжняли від других, як виріжняють нині чужинців у Канаді, з мовчазним призволом отавського уряду. Нема нїчого більше ганьблячого в поведеню тих, що відвічальні за уряд Канади підчас війни, які відношенє до чужинців, які є посеред нас. Се є насильство над найсьвятїйшими людськими звичаями і воно ганьбить наш карі в очах сьвіта.

Але те насильство в Канаді є ще більше страшне через те, що воно сьвідчить про зірванє зобовязань, які повинно ся було уважати сьвятими і ненарушимим. Може хтось сказати, що Британія виганяє чужинців, які шукали захисту між її берегами. Однакож чужинецьке питанє на Британських островах, а тутешних, зовсїм собі неподібне. Британський уряд не запрошував чужинців. Там не було широко розголошеного і принадного пляну, щоби притягнути тих чужинців на Британські острови. Вони прийшли по більшій части яко політичні втікачі і нехай за се буде вічна хвала їй, Британія дала їм захист. Колиб сі політичні втікачі зробили якийсь клопіт тим, що їх приняли, або спричинили Британії міжнародні трудности, вони мусїлиб відповісти за сї наслідки. Однакож справа з чужинцем в Канаді зовсїм инша. Його затягнено до Канади щедрими обіцянками свободи і надіями на успіх. Він прибув яко іміґрант, пристосовуючи ся до строгих проб і условий наших іміґраційних законів. Він вступив до Канади на основі певного врочистого договору між ним і домініяльним урядом. Від того часу його права були запевнені сим законом і лише відповідним законним процесом ті права можна відкликати. Чи він натуралїзований горожанин, чи чужинецький поселенець, він мав право вимагати від канадійського уряду, щоби той забезпечив його законні права перед тиранією закона товпи. Однакож що ми бачимо в сїм краю, який гордить ся свободою?

Перед нами лежить „Відклик до законодатних і виконавчих тіл і до „наших" співгорожан", підписаний Екзекутивою Українського Канадійського Комітету". Колинебудь иншим часом подібний відклик розбудив би сильне негодованє між усїми, які дорожать свободою і добрим іменем Канади. Подібні відклики з Греції, Болгарії й Вірменії в минувшині спонукували Ґледстона до строгого осуду турецького злочинного панованя. Але тут не Туреччина. Се Канада, край свободи! І в тій Канаді спокійні Українці відкликають ся за охороною перед законом товпи. Їх відклик жалїє над тим, що уряд не подбав як треба, щоби примістити повертаючих жовнїрів в цивільнім житю; що через несправедливе зачисленє всїх Славян до Австрійців і противників аліянтів, і „через невідвічальні вискази в пресї", розбуджено ненависть до всього чужинецького в уяві загалу, з чого вийшло нищенє маєтку без розбору, нарушенє богослужень по церквах, нападанє на приватні доми і особисті зневаги найгіршого рода всїх тих, які виглядали на чужинецьких уроженців".

Українці в Канаді є такісамі, як Англїйці, Ірляндці, Шкоти, або Американці, які осїли в Канаді. Вони прийшли з далекого краю, щоби взяти на себе тягарі і відвічальности канадійського горожанства. Се не злочин, як вони говорять, що дехто з них родив ся в Австрії. Вони не большевики. Їх чужинецьке походженє не перешкаджає, щоби їх уважати Канадійцями. Колиб ми хотіли застосувати таке вузке понятє канадійського горожанства, то хто зміж нас міг би слушно уважати себе Канадійцем?

Жаден уряд гідний того імени не позволив би спокійним мешканцям, чужинцям чи натуралїзованим, бути на ласці закона товпи. Той сваволїний злочин проти роботящої части чужинецьких іміґрантів є неминучим наслїдком способів, якими послугуєть ся юнїйний уряд, щоби запалити серед загалу упередженє до чужинця на нашим подвірю. Се насильство над сьвятими законами гостинности, попри насильство над врочистим зобовязанем, се злочин проти цивілїзації, за який винуваті повинні бути потягнені до відвічальности перед Лїгою Народів. Нехай Українці вдають ся до парляменту, а коли там не дадуть їм справедливости, нехай звернуть ся від Отави до Версалю (зн. до мирової конференції)!

(На 3-тій стороні нинїшного числа „Свободи" находить ся таєама статя в мові англїйській, так як вона була надрукована у торонтськім (в Канаді) тижневнику „Ді Стейтсмен").

НЕОСПОРИМА ТЕРИТОРІЯ.

Американець: Пане Падеревскі, чи ви годитесь на мирову програму президента Вілсона?

Падеревскі: Так, розумієть ся, годжу ся!

Американець: А чи годитесь на 13-тий пойнт, в якім є сказано про Польщу?

Падеревскі: Так, розумієть ся, годжу ся цілком!

Американець: Отже ви годитесь, аби Польща складалась з неоспоримо польських земель?

Падеревскі: Так...

Американець: А що ви гадаєте про східну Галичину? Чи то також неоспоримо польський край?

Падеревскі: Так, цілком певно, розумієть ся...

Американець: Але ви там маєте якийсь спір від чотирох місяців? Ні?

Большевик: — Люди привикли на старий спосіб говорити і кажуть, що ми, большевики, є тільки галузь, яка не може жити сама, без цілого дерева, або народу, як то вони балакають. А я вам тут зараз покажу, що таки може, і що те, що люди говорять, є ніщо инше тільки старосьвітська брехня. Я вам покажу, що я відітну большевицьку пайку від вашого народу і зараз побачите, котре буде жити, а котре зісохне і загине.

ДОПИСИ.

AMBRIDGE, PA.

Дещо з житя емброджських Українців.

Не думав я писати про наше жите в нашій місцевости і виводити на сьвітло денне ту брудну роботу, яку роблять наші народні провідники — та не тільки провідники, але і цілий український загал, з виїмком кількох одиниць. Може дехто запитаєть ся: „Яку там брудну роботу? Що то Українці в Емрідж такого злого зробили?" Ба, що. Мені аж встидно про се писати, але що зробити. Не можна довше дивитись і таїти того, що в нашій місцевости діеть ся. Я не знаю, чи знайшов би ся на цілу Америку такий плейс, як наш славний Емрідж.

Десь по инших містах Українці організують ся в ріжні братства, товариства і в читальні на те, щоби разом спільно порадитись, як би поліпшити свою долю, як дечого доброго навчитись; а наші Українці за просьвіту і чути не хочуть. Кажуть, що їм науки не потрібно. Вони зорганізували братство не на те, щоби була з них користь для нас, тільки на шкоду для цілого українського загалу тут і на Україні.

Вони з братства зробили коршму, де сходять ся кождого вечера пити і грати в карти. Замісць сіяти зерно просьвіти і науки, то вони сіють зерно темноти. Що мали би черпати науку з книжок та розвивати свій ум, то наші братя Українці по цілих вечерах черпають науку з фляшки і чарки та забивають свій ум алкоголем.

За минувший рік заплатили за фляшкову просьвіту, то значить за віску, пиво, рум і вино, около $30.000 (трийцять тисяч долярів)! Ну, і чи то добре діло? Така велика сума гроший пішла на що: може на просьвіту і науку? Ні. Ся велика сума гроший пішла на шкоду українського народу. За сі гроші можна було побудувати величавий народний дім, де могла містити ся школа для наших дітий, читальня для дорослих з великою бібліотекою, а також велика галя на представленя, концерти, балі і ріжні забави. Та, на жаль, в нас того нема. Був якийсь Народний Дім, та і сей пропили. Була мізерна читальня, котру присипали ще перед двома роками і ніхто не пробуджує її. Не впала вона тому, що не було гроший, бо гроші до нинішного дня люди тримають коло себе (около $80.00), але тому, що не було кому її вчащати. Є тут люди, котрі виступають проти коршми, але що вони можуть робити, коли їх повикидали з братства, бо кажуть, що вони виступають против статута, бо розбивають коршму, котра є власностию братства чи товариства. Хотяй статут каже, що У. Н. С. і У. Р. С. і їх відділи (братства чи товариства) мають ширити серед своїх членів просьвіту, розбуджувати солідарність, лучність і організованість та нести українському народови в Европі всяку можливу поміч в його визвольній боротьбі, то наші місцеві братства сей параграф знехтували та перевернули. Замісць ширити науку і просьвіту вони сіють темноту. Та се не дивнота тим старим, котрі не знають ні читати ні писати, але молодим, що вони також дивлять ся на старих і сидять там до двайцятої в ночи та пють разом з ними і грають в карти.

До вас, молодці, кличу: Не пора вам сидіти по коршмах! Не дивіть ся на старих; старі вже над могилою, а вам лиш зачинаєть ся жите — жите двайцятого століття, жите просьвіти і науки. Покиньте коршми, а беріть ся за книжку і йдіть вперед разом з цілим цивілізованим сьвітом і памятайте на слова Шевченка: „Учіте ся, брати мої, думайте, читатіте!"

Емріджський Українець.

—o—

AUBURN, N. Y.

Народне віче.

За стараньєм місцевого комітету і при помочи сьвященика о. Д. Кульматицького відбуло ся в нас величаве віче, на якім було звиш 600 учасників.

Віче розпочалось о 3-тій годині пополудни, а оголовними бесідниками були: др. Білик з Ню Йорку і п. Р. Слободзян з Філадельфії.

Всч. о. Д. Кульматицький виголосив вступне слово і покликав на предсідателя п. Емільяна Саварина, а на секретарів п. Марка Дейнеку і п. Йосифа Стеця.

По виборі президії хор відспівав американський гимн, а відтак др. Білик забрав слово і в своїй бесіді представив зібраним події сеї недавно минувшої війни і всі ті страхітя, які наш нарід переніс. За свою гарну бесіду др. Білик дістав від слухачів бурю оплесків.

Потім хор відспівав „Ой нема, нема ні вітру ні хвилї", першу часть з „Гамалії".

Другий промавляв п. Слободзян, котрий взивав і загрівав слухачів до діла отсими словами: „Батьки і братя! Поки час, проч з всїлякими незгодами! Наперед здобудьмо собі свободу, а пізнійше будемо робити, що схочемо". Його промову нагороджено також бурею оплесків.

Відтак приступлено до збираня жертв на відбудову Галичини. Показало ся, що праця бесідників не пішла на марно, бо нарід зрозумів горе і лихо своєї нещасної родини в Галичині, і сипнув мов з мішка звиш $2.000. Видно, що тутешні Українці є патріотами не в словах, не в крику, але в ділах, в грошевій помочи. Честь Вам за те, обурнські Українці, що Ви показали, як дорогою є Вам народна справа. Ми Вам складаємо щиру подяку, як рівнож дякуємо шановним бесідникам: д-рови Біликови і п. Слободзянови.

На закінчене хор відспівав часть „Бандури" і „Вже воскресла Україна". Вдоволений нарід розійшов ся до дому.

Марко Дейнека,
Йосиф Стець, секр. віча.

—o—

BRIDGEPORT, CONN.

Годі ловити рибу в каламутній воді.

Про Бріджпорт, Конн., може мало хто з Українців в Америці знає, а варта би дещо дізнатись... Тут є кілька товариств запомогових і одно товариство гімнастичне „Січ", 5-тий відділ С. О. У. Се товариство утримує льокаль для січових потреб, тай другі товариства роблять свої мітінґи, але хотяй товариств є досить, то роботи нема майже ніякої. Причина сього в тім, що забогато є тут зарозумілих людий, а подруге, що тут є три партії. 1) федераційна, 2) невтральна, схилена більше до У. Н. К., а 3) I. W. W.

Коли би не сі три партії, то ми би дещо зробили для добра народного. Але як між усіми провідниками тут у Бріджпорт прийшло до порозуміня, так тоді й засновано центральний комітет зі всіх товариств. Сей комітет мав робити роботу народну. І він справді скликав віче, на якім реферували: М. Саламандра, І. Бойко, якийсь маленький чоловічок в окулярах і Мирослав Січинський.

По всіх бесідах і дискусіях збирали гроші на народний фонд, а по вічу згаданий комітет (властиво декотрі члени) за народні гроші справив хороший бенкет, на котрім були панове референти: Саламандра, Січинський і чоловічок в окулярах. Народ зложив гроші на визволене України, а „парляментаристи" з комітету „визволяли" за сі гроші горівочку з фляшки. От тобі горячий патріотизм!... Але наші два „парляментаристи" не дурні! Один з них був на соймі у Вашінґтоні, то сидів як муха в маслї. А тут то вони патріоти! Один дикає на анархістичний лад, нічого не робить, бо вже має запевнену посаду в анархістичній часописи, під услівєм, що навчить ся англійської мови; але біда, що він англійського язика не втне. Тут йому радили, щоби він пійшов до бучернаї й купив, один коровячий язик, то посада буде шюр... Але наш „парляментарист" ще язика не купив, а жити треба!

Так наші анархісти й большевики, бачучи, що особа неабияка — пять ліктів і один кулак — іменували його професором університету дивачної мови, бо рідна мова для них вже не добра... Тепер вже наші большевики кличуть свого учителя так: професор Микола Волчук. А щирі Українці повинні називати його: московська грязь, варшавське сьміте.

От ще дістав ся асистент професора Волчука, Андрій Пилипчук. Се також неабиякий дипльомат! Го! го!

Тому пару днів прихильники Федерації заложили федераційний відділ, якого ціллю було працювати для загально-народного добра. Перший мітінґ відбув ся в неділю, 2. марта б. р. Як звичайно, члени зложили трохи ґроша, аби було при чім забавити ся. Але якось їм та робота не клеїла ся, тож давай накидати ся на всіх і вся, а найбільше на місцевих січовиків. „Як то — говорить О. Кобрин, а А. Пилипчук потакує: ну є! — Січовики слухають Бойка! Що Бойко каже, то вони то роблять. Вони повинні нам віддати все своє майно, хотяй ми ані цента не дали. А чому січовики не хотять до Федерації належати? Так то Федерація!" На гали стали члени кричати і протестувати против такого федераційного товариства, та домагали ся звернення вкладов, котрих зложили на суму 10 долярів.

Скінчило ся на тім, що уряд зрезиґнував, а касієр кинув грішми до стола. В. Венґринович приступив і гроші сховав до другого мітінґу. Люди говорять, що Венґринович любить гроші ховати, бо то вже, кажуть, сховав гроші четвертого товариства. Варта, щоби Венґринович дав ті гроші Пилипчукови на визволене бревди...

От така в нас робота. Хоть би люди хотіли працювати, то через кирпинників не мож. Хто не належить до Федерації, того уважають за ляммолиза, дурня і т. п. І чи довго ще так буде? Я мишлю, що годі ловити рибу в каламутній воді.

Правдолюб.

—o—

CARTERET, N. J.

Театральне представлене.

Від часу до часу мило є прочитати в нашій дорогій „Свободі" не йно про саму політику, але й про рух просьвітний по наших громадах. Кождий концерт чи представлене є ознакою такого руху.

Недалеко Ню Йорку є невелика місцевість Картерет, де живуть своїм житєм наші люди. Маємо тут здібного дякоучителя п. Теодора Онуфрика. Від коли п. Онуфрик в Картерет, від тоді тут дуже піднесло ся українське жите. Завдяки п. Онуфрикови маємо красний хор і гарно відграють ся представленя. Послїдне представлене, „Вихованець", відограло товариство співацьке. Сьміху було що не міра, особливо як на сцені заїдали смачний правдивий борщ і пироги. Аматори уміли свої ролі на память дуже добре, за що заслугують на велику похвалу. Крім сего рухи, декламація і відвага — все було без закидів.

З більших роль вибив ся на перше місце п. Яворчиковський, який грав вихованця-учителя. Особливо подобав ся всім дуже його красний барітоновий голос. Пан Пукас в ролі сільського дяка був знаменитий. Своїми рухами додав гумору всїм. Пан Іванців відограв ролю свата так, що ледви чи би хто ліпше потрафив. Всі инші ролі також випали дуже добре.

З сего представленя винесли всі дуже добре вражіне і вийшли дуже вдоволені. Тепер очікують нетерпеливо на друге.

Громадянин.

A CRIME AGAINST CIVILIZATION.

From the earliest dawn of humanity the policy of the open door for the stranger has been held sacred amongst civilized peoples. In Homeric times any violation of the duties of hospitality was regarded as likely to provoke the wrath of the gods. Amongst the Romans the protection of the stranger was legally defined, and developed into a custom which remains to this day—the appointment, by states, of consuls for the protection of citizens travelling or resident in foreign countries.

When a Toronto mob wrecked stores owned by Greeks, Toronto became amenable for damages to Greece. Aliens who are not naturalized citizens are not wholly without protection, even when the Government of Canada fails to defend their rights. Canada cannot violate the laws of hostility without incurring penalties. The stranger within our gates has rights that are held sacred by every country claiming to be civilized. The Canadian citizen who resides in the United States, and who elects to remain a Canadian citizen, would have just cause for redress were he discriminated against, as aliens in Canada are to-day with the tacit sanction of the Government at Ottawa. There has been nothing more blameworthy in the conduct of those responsible for the government of Canada during the war than the treatment meted out to the stranger within our gates. It is a violation of the most sacred of human customs and stultifies our country in the eyes of the world.

But this violation of the laws of hospitality in Canada is the more heinous because it represents also a breach of contract which should have been held sacred and inviolable. It may be said that Britain is deporting aliens who have sought asylum within her shores. But there is no analogy between the alien problem in the British Isles and the alien question here. The British Government did not invite the aliens. There was no widely advertised and attractive scheme of immigratian to lure these aliens to British shores. They came in most cases as political refugees, and, to her eternal honor, Britain gave them asylum. If these political refugees have done aught to embarrass their host, or to entangle Britain in international complications, they must abide by the consequences. But the case of the alien in Canada is wholly different. He was lured from his native land by specious promises of freedom and opportunity in Canada. He entered as an immigrant, submitting to the rigorous tests and conditions of our immigration laws. He entered Canada under seal of a solemn contract between himself and the Dominion Government. From that moment his rights were assured to him under the law, and only by due process of law can those rights be revoked. Whether as a naturalized citizen, or as an alien settler, he was justified in looking to the Government of Canada to secure him in his legal rights against the tyrany of mob law. Yet, what do we find in this boasted land of freedom?

We have before us "An appeal to the legislative and executive bodies and to our fellow-citizens," signed by "The Executive of the Ukrainian Canadian Citizens' Committee." At any other time such an eppeal would arouse fierce indignation among all who value freedom and the good name of Canada. It was such appeals, from Greece, Bulgaria and Armenia, that, in days gone by, drew from Gladstone his scathing indictment of Turkish misrule. But this is not Turkey. This is Canada, the home of freedom! And in this Canada of ours peaceful Ukrainians appeal for protection against mob law! Their appeal deplores the fact that absence of efficient Government supervision has retarded the reinstatement of returned soldiers in civil life; that owing to the unjust classification of all Slavs as Austrians and anti-Allies, and, "owing to irresponsible utterances in the Press," hatred of everything foreign has found lodgment in the public mind, "resulting in indiscriminate looting of property, disturbing of divine service in the churches, raiding of private houses, and personal assaults of the gravest kind on all those who have the appearance of foreign birth."

The Ukrainians in Canada are like the English, Irish, Scotch or Americans who are settled in Canada. They have come from a distant land to assume the burdens and responsibilities of Canadian citizenship. It is not a crime, as they say, that some of them were born in Austria. They are not Bolshevists. Their foreign extraction does not debar them from being regarded as Canadians. If this narrow conception of Canadian citizenship were to apply, who amongst us could make good the claim to be regarded as Canadians?

No Government worthy of the name would allow peacful inhabitants, alien or naturalized, to be at the mercy of mob law. This wanton outrage against an industrious section of the alien immigrants is the inevitable result of the methods adopted by the Union Government to inflame the popular prejudice against the stranger within our gates. This violation of the sacred laws of hospitality, added to the violation of a solemn contract, is a crime against civilization for which those resposible should be called to account before the League of Nations. Let the Ukrainians petition Parliament and, failing redress there, let them appeal from Ottawa to Versailles!

(From the Statesman, Toronto, Fdbruary 15, 1919.)

ПОБІЧНИЙ ЗАРОБОК ДЛЯ МОЛОДОГО ХЛОПЦЯ.

Хто з цікавих хлопців в долішній части міста Джерзи Сіті хотів би розносити по хатах часопись „Свободу" на сталі адреси передплатників і членів, нехай зголосить ся до адміністрації „Свободи". Розносити треба три рази в тижни, в понеділки, середи і пятниці, по 5-ій годині пополудни. Розношенє займає не більше як півтора години часу кождого разу, а за се заробить $1.50 за раз.

Адмін. „Свободи".

ІНДІЯНИ - ЛЮДОЇДИ.

Колись давно в Канаді на побережу Тихого океану, в Бритіш Колюмбії, жила раса Індіян, котрі убивали своїх неприятелїв, а відтак робили забави і пожирали їх тіла. Сї Індіяни були дуже страшні і дикі, так що компанія Гудсон Бей, котра торгувала шкірами, мусїла мешкати в фортах, окружених камінними мурами, а на кождій вежі тих мурів стояли гармати, щоб не допустити сих людоїдів до середини. Один відважний анґлїйський місіонар прийшов з далекого сьвіта сюди до Форт Сімонс, аби навчати сих дикунів. Коли сей хоробрий Анґлїєць заявив, що він прийшов навертати Індіян, так торговцї висьміяли його і сказали, що він варят, коли пускаєть ся між них, бо вони його напевно убють, а відтак зїдять. Але відважний місіонар сказав, що він попробує щастя.

Він довідав ся, що Індіяни вміють робити гарні річи з золота, срібла та міди, та що вони виплїтають чудові кошички і малюють на них образки. Але коли дістанеть ся в їх руки неприятельська родина, то голову родини, батька, убивають, а дітий і жінку беруть у неволю. А по военній битві відтинали голови неживих своїх ворогів і обносили їх в довгій процесії.

Всї білі торговцї казали, що сей місіонар дурний; що він стратить житє. А в тих сторонах не було нї війска нї поліції.

Місіонар не застрашив ся. В 1856 році він пійшов між них самісінький і почав учити ся їх язика від одного з найздібнїйших Індіян, який звав ся Клаг. В протягу одного року місіонар досить добре підучив ся говорити по індійськи. Всїх племен індійських тут було девять, та щоб не було заздрости між ними, місіонар мусїв відвідувати всїх по трохи. Він пізнїйше заложив в хатї одного індіянського вожда школу, де сходили ся на науку діти, а також дорослї. І так до сеї школи з простих кльоців сходило ся по 200 учеників на науку. Він також ходив по хатах, відвідував хорих і помагав їх лїчити. В Індіян були свого рода лїкарі, котрі робили на темних людях бізнес через шахрайство, і сї лїкарі зненавиділи сего місіонара, бачучи, що він їм псує інтерес. Проводиром сих лїкарів-попів був Леґейк, котрий то зібрав своє товариство одного дня і постановив вигнати зпоміж Індіян білого місіонара. Леґейк почав переслїдувати його та відгрожувати ся на нього смертию. Раз Леґейк витягнув ніж і хотїв ним ударити місіонара, але в одній хвилї рука йому увяла, як би хто встрілив в неї. Люди не могли поняти, чому се так стало ся, але пізнїйше показало ся, що Клаг, помічник місіонара, стояв за плечима свого приятеля, і коли Леґейк підняв ніж на місіонара, Клаг наставив револьвер йому в зуби, і той сейчас застиг зі страху.

Одного дня, як місіонар проповідував у школї, найславнїйший войовник індійський, званий Кушват, дуже був обрушив ся, зі злости скочив з лавки і вибіг на двір галасуючи, що місіонар його обсуджує і ображає. В нїм обрушила ся совість і то власне був сей войовник, що підмовив Леґейка на місіонара. По якімось часї після сеї події той войовник Кушват пійшов до головного міста Вікторії, де зробив щось злого, і поліція ймила його, вибила і всадила до арешту. Він чув, що місіонар з його кольонії, якому він колись відгрожував ся, був у містї, і він просив поліції, чи не міг би з ним бачити ся. Сей войовник став був дуже блїдий і марний і дуже був пригноблений журбою. Він сказав до місіонара: „Ти не укарав мене, як я хотїв тобі відобрати житє та коли я старав ся робити тобі всяке лихо; але Бог мене тяжко покарав. Прости менї, а я поправлю ся. Ти маєш великий вплив у білого вожда; змилуй ся надімною, попроси його, нехай він увільнить мене. Білий вожд напевно сповнить твою просьбу". Місіонар пійшов і просив о увільнене перестрашеного Індіянина. Правительство вислухало його і пустило Індіянина до дому. Він відтак поправив ся, і почав жити красшим житем, але не довго, бо пару місяців потім помер на віспу.

На місіонара вічно відгрожували ся, але він витривало робив дальше свою роботу. Богато разів загрожувано йому смертию, але він був такий сьмілий та щирий і добрий, що поволи, поволи здобув собі в них довіре, і зробив з них гарну громаду прихильників, хотяй стояли йому на перешкоді білі торговцї, котрі, щоб робити гроші, псували і розбивали Індіян. Та щоб запобічи сему, він задумав перенести ся з своїми Індіянами геть від сего форту і торговців в инше місце. Він намовив Індіян, і в 1857 році вони перенесли ся в одно місце, яких двайцять миль від сього форту. Відтак місіонар почав цивілїзувати своїх Індіян. Вони перше ходили брудно і мешкали в нечистих хатах, а тепер, на новій кольонії, він учив їх, як робити мило, щоби вони мили ся. Передтим не мож було купити маленького кавальчика простого мила таньше як за одного доляра; тепер же вони могли зробити собі велику брилу мила лише за яких 12 центів. За чотири роки тяжкої працї сей вірний місіонар навернув гарну громаду Індіян на християнство. Нова оселя зросла від 50 душ до яких 2.000. Нові поселенцї будували гарні хати і шкільні будинки. І кождий, хто хотїв осїсти ся в тій місцевости, мусїв приняти слїдуючі постанови:

1. Покине індіянські забобони.
2. Не буде брати індіянських лїкарів до хорих.
3. Перестане грати в гроші.
4. Не буде нищити свого маєтку на видовище.
5. Перестане пити алькоголь.
6. Перестане малювати своє лице.
7. Буде заховувати неділю.
8. Ходити на релїґійну науку.
9. Буде посилати свої дїти до школи.
10. Буде тримати ся чисто.
11. Буде працьовитим.
12. Буде спокійним.
13. Буде свобідним і чесним в торговли.
14. Буде будувати гарні помешканя.
15. Буде платити сїльські податки.

Аж тоді могли приходити до своїх нових домів, як годили ся з повисшими точками.

Др. Ю. Брайс.

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

БОФАЛО, Н. П. Бр. св. Николая, від. 127, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеть ся дня 23. марта, о 7-мій годинї вечером, в гали Української Сїчи під ч. 29 Клімо улиці. На сей мітинґ всїх членів запрашаєть ся, бо є важні справи до полагодженя. — Е. Тимкович, секр.

БРУКЛИН, Н. П. Тов. ім. Богд. Хмельницького, від. 22. повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітинґ відбудеть ся в суботу, 22. марта, о годинї 7.30 вечером, в Українській Гали п. С. Заблоцького, під ч. 71-73 Норт 6-та улиця. Обовязком кождого члена явити ся на сей мітинґ і вирівнати свої вкладки. Позамісцеві члени щоби присилали свої вкладки до 22. с. м., бо инакше будуть суспендовані. Рівнож повідомляєть ся, що на тім мітинґу будеть ся принимати нових членів до товариства без вступного, а до У. Н. Союза після статута. — Г. Бардак, секр.

ЛАНКАСТЕР, Н. П. Бр. св. Василія, від. 87, повідомляє всїх своїх членів, що 23. марта відбудеть ся специяльний мітинґ в справі уложеня братських статутів, а 13. цьвітня відбудеть ся квартальне справоздане. Котрий член не явить ся на тім мітинґу, заплатить кари 50 цнт., а урядник $1.00. — В. Максимик, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеть ся в неділю, 23. марта, зараз по Службі Божій. На сей мітинґ кождий член обовязаний явитись і вирівнати свої вкладки. Котрий член остане довжний, то буде суспендований. Будуть важні справи до полагодженя. Неявивший ся член заплатить кару 50 цнт., а урядник $1.00. — П. Янковський, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96, повідомляє всїх своїх членів, що мітинґ відбудеть ся в неділю, 23. с. м., точно о годинї 3-тій пополудни, в парафіяльній гали при 7-мій улици. Всї місцеві і позамісцеві члени мають явити ся, бо будуть важні справи до полагодженя. Довгуючі члени мають вирівнати свої місячні вкладки, бо котрий член не вирівнає, то буде суспендований. Котрий член не явить ся на сей мітинґ, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Будемо принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза після статута. — О. Ревть, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339, подає до відома своїм членам, що місячний мітинґ відбудеть ся в неділю, 23. марта, зараз по Службі Божій, під числом 822 Норт Франклін стр. Просить ся всїх членів явитись на сїм мітинґу, бо є дуже важні справи до полагодженя. На сїм мітинґу будеть ся принимати нових членів до братства і до У. Н. Союза після статута. — Т. Сорока, предс.; І. Сорока (с. Мих.), кас.; В. Скольський, секр.

В кождій українській хатї повинна находитись часопис „Свобода".

ЖЕРТВИ НА ФОНД ДЛЯ ОБОРОНИ ГАЛИЧИНИ.

Сентралія, Па. На суму $600.00, оголошену попередно під ч. 197, зложились отсі добродії: З „Українського Дня" $75.00; тов. ім. М. Лисенка $70.00; збірка на мітінгах $63.80; Семен Ковалишин і Андрій Лазорка по $50.00; І. Самар $20.00; Ф. Федорчук, Т. Госинець, Н. Смоляк, І. Жолобалюк, І. Чепа, Н. Лях, І. Сливка і Д. Копко по $10.00; П. Яким, І. Лучковський, Т. Касенич, А. Гардиш, Н. Надич (с. Мих.), В. Черепанин, Д. Різак, М. Сидор, І. Надич, Г. Бажан, Т. Копко, М. Комарницький, Н. Скільський, В. Мельничук, Й. Мартинець, М. Михайлечко, П. Височанський, О. Пукица, М. Фльодович (ст.), О. Савчук, Ю. Березняк, М. Моркевич, І. Матковський, Т. Бугай, С. Лудун, Г. Масинець і В. Масинець по $5.00; М. Надич, Г. Петничанський і В. Максимів по $3.00; С. Марусяк, Л. Пророк, Т. Івасько, Ю. Лях, П. Амброс, Т. Цабан, І. Чепост, М. Ревацький, В. Дьорка, М. Смоляк, Н. Васюта, Н. Тодор, Т. Винник, А. Черепанин, Г. Борис, М. Мартинюк, З. Волчанський, А. Хращевський, М. Білінський і Ф. Фльодович по $2.00; М. Михайлечко $1.50; М. Войтило, М. Громик, М. Черепанин, Н. Надич (с. Николи), А. Івасько, Н. Ковальчук, Р. Канінець, В. Скільський, З. Волчанський, Р. Бенкалович, А. Бандереч, В. Шетелинець, С. Скодин, І. Дьорка, А. Бандереч, Т. Палко, І. Борис, М. Липтак і С. Баландович по $1.00; меньшими жертвами $3.50; місцеві видатки виносили $16.80.

Трой, Н. Й. На суму $267.00, оголошену попередно під ч. 280 зложились отсі добродії: І. Базар, П. Смолинь і В. Менчигрош по $10.00; П. Покида $6.00; О. Паткевич, о. парох В. Б., В. Пашкевич, М. Місінович, М. Кулик, І. Киріца, В. Левкович, М. Бучак, О. Левкович; І. Назаревич і С. Левкович по $5.00; А. Біндер $3.00; А. Шпот, Я. Гучко, М. Максимів, І. Студинський, К. Баньсович, П. Покида, П. Бойко, З. Ференц, К. Філь, М. Романська, К. Барник, П. Ракочий і П. Хопцян по $2.00; М. Повалюк $1.50; А. Пицик, І. Барна, А. Королишин, А. Радловський, Анна Боженчак, М. Носар, Анна Канафільська, П. Ласиця, Я. Джинджиристий, Марія Сташак, В. Колодій, І. Назаревич, Анна Базар, Т. Пиндус, І. Зазуляк, Катерина Липка, П. Роганич, Катерина Тихоняк, Й. Біланич, І. Ткач, І. Горішний, І. Студницький, Ева Завалець, Анна Добрянська, Т. Муха, Й. Громяк, Н. Мацько, В. Сідловський, П. Опар, С. Сопко, П. Вовк, І. Куріца, Ю. Джинджиристий, С. Паробек, Д. Паробек, М. Мурдза, Г. Бомба, П. Оцецький, Т. Потоцький, М. Сичик, О. Остафійчук, І. Буртник, І. Гучко, І. Ткач, Й. Хромин, П. Бердей, В. Сідловський, Анна Барна, С. Задерецький, М. Піскож, І. Михайлінов, Анастазія Королишин, І. Помайба, А. Мацийовський, Я. Куцик, Параска Хопцян, І. Дудар, П. Опар, В. Щербак, Катерина Липка, С. Вихованець, П. Гетман, П. Олійник, Я. Куцик, Марія Мазурчак, Л. Керман, Марія Янчишин, Н. Тихоня, П. Мента, П. Джинджиристий, Ю. Мінцак, Н. Тиличка, М. Бовтинський, М. Данила, М. Шведик, І. Більо, П. Мосьвич, А. Норжин, П. Кучма, О. Роман, С. Стадник, І. Ткач, М. Чубик, Анна Мицьо, А. Паславський, Г. Лісовський, О. Захар, Г. Бомба (стар.), Текля Цимбала, Катерина Гнатів, І. Бібелза, А. Гірняк, Й. Мицьо, А. Мурдза і І. Данила по $1.00; меньшими жертвами $1.50; на хрестинах у п. П. Смолиня, на поклик о. пароха зібрано $10.00; на хрестинах у п. А. Гарбовського $2.50.

(Дальше буде).

Чеки і моні-ордери просить ся виписувати на імя Ukrainian National Committee, а висилати на адресу касієра: Rev. N. Pidhorecky, 22 E. 7th St., New York, N. Y.

Український Народний Комітет.

НИНІШНА ФІЛЬОСОФІЯ.

Коли війна, сей великий ворог людства, шаліла і люди були до забутя впоєні героїзмом, і коли провадила ся боротьба великанів, всі білоруки і підступні вороги поступу поховали ся були по своїх норах.

Тепер же, коли гармати перестали греміти, щурі знов вилазять.

Через якийсь час гарканя капіталу і праці, що сварять ся над зиском, не було чути; державне нещастє поставило обом перед очи ідеал загального добра. Та ледви небезпека минула, а вони знов зачинають показувати свої зуби.

Навіть шовінізм, те простацьке і сліпе захоплене, що прихильність до свого краю бачить лише в ненависти до другого краю, загинув був у воєннім пожарі і ми готові були лучити ся в одну військову орґанізацію з Американцями, Французами й Італійцями, коли ворог посував свої орди в напрямі Парижа.

А тепер знов шакалі заговорили.

Хто-ж є ті шакалі?

Вони є: лакімство, самолюбство, державний еґоїзм, расова зарозумілість, клясова ненависть, недовірє, тайна дипльоматія, військова амбіція, партійність, заздрість, монархія, загорілість, релігійна нетерпимість, бажане виставности, бажане робити клопіт задля власного розголосу і ціла купа гавканя, підглядaня, злочинних і боязких поривів і понять, які не можуть розуміти, що значить слово людскість, яка боїть ся і гордить народом, яка ставить особисті, партійні, сектантські і державні користи понад щастє людського роду.

Д. Ф. Крейн.

Бувший німецький цісар, зрікши ся престола, відійшов від німецького народу і забрав ся за границю.

Одна жінка каже до жовнірів, що вернулись покалічені з війни:

— А не жаль вам за цісарем? Не плачете?

— Ні, — відповів один жовнір — він не лишив нам сліз, аби плакати!

(Сей образок є з німецької ґазети з Берліна).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошень женитьби не приймаеся).

Українська гр.-кат. парохія в Реймі, Па., потребує сталого ДЯКОУЧИТЕЛЯ. Голоситись можуть виключно жонаті. Услівя на місци. Голоситись лично у місцевого сьвященика, а листовно на адресу церковного писаря: A. КЛИМ, Box 26, Smoke Run, Pa. 32-37

Пошукую свого сина **ТОДИРА ІЛЮКОМ**, з села Брідка, повіт Заставна, Буковина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: WASYL ILIUK, P. O. Stuartburn, Man., Canada. 31-33

Пошукую свого тата **МИХАІЛА ШПОТА**, бо мама мені десь поділа ся. Хто би о нім знав або Ви, моріті тату, зголосіть ся на адресу: NICHOLAS SHPOTA, 4?1 E. 15th St., New York, N. Y. 32-34

Пошукую **КАТЕРИНУ ЗИБАЙКО**, з села Желець, повіт Жовква, Галичина. Має перебувати в Монтреал, Канада. Хто би про неї знав, або вона сама, зволить зголосити ся: P. KOTULSKY, 1019 E. St. Clair Ave., Cleveland, O. 31

Пошукую свого краяна **ОЛЕКСУ ТРАЧ**, з села Чернихів, повіт Тернопіль, Галичина. Перебував в Алентавн, Па., відтак виїхав до Сиракюз, Н. Й. Хто би про него знав, або він сам, прошу зголосити ся: NICHOLAS TYMOCZKO, Box 213, Deferiet, N. Y. 32,33,34

Пошукую свою краянку **АННУ ДОБРОВОЛЬСЬКУ** з села Болотня, повіт Перемишляни, Гал. Перебувала давнійше в околиці Ню Йорку. Хто би про неї знав або вона сама, прошу зголоситись на адресу: DMYTRO DUBRIVNYJ, Box 115, Broughton, Pa., Alegheny Co. 32-34

Пошукую свого брата **МИХАЙЛА ПАВЛОВСЬКОГО**, з села Остапя, повіт Скалат, Галичина. Тому шість місяців мав перебувати в Канаді. Я є вдовою з двома дітьми, тому о скількиб хто про мого брата знав, або він сам, зволить зголосити ся до: LUDWINA STELMACH, Box 245, Bridgeport, Pa. 28-33

Пошукую в важній справі **ІВАНА ЧЕРНЯВСЬКОГО**. Був дяком в Бенювих. Оженив ся з Юльцею Мартинець в Борини, повіт Турка, Галичина. Хто бч про него знав, або він сам,.прошу зголосити ся до: OLGA MUNDZIAKEWICZ, з роду Мартинець, Box 93, Fogelsville, Pa. 30-32

Пошукую своїх кревняків **Станислава Нацьковського** і **Фрузина Ячника**, з Шумини, і **Антонія Горон** з Ляшок Мурованих, повіт Старий Самбір, Галичина. Мають перебувати в Клівленд, Огайо. Хто-би про них знав, або вони самі, прошу зголосити ся до: JOHN YAYECHNYK, White Haven, Pa., Luzerne Co. 30-32

Пошукую свого краяна **ВАСИЛЯ КОНДРУКА**, в дуже важній справі. Він родом з села Стрільче, повіт Городенка, Галичина. Хто би про него знав, або він сам, зволить зголосити ся до: JOHN OLIJNYK, 126 Peel St., Paterson, N. J. 30-32

Пошукую свого стрийка **МИХАЙЛА ОЛІЙНИК**, з Грусятич, повіт Бібрка, Галичина. Послідно перебував в Ню Йорку. Хто би про него знав або він сам, прошу зголосити ся до: WASYL OLIYNYK, 1216 Buttonwood Street, Philadelphia, Pa. 30-32

ПОТРЕБА РОБІТНИКА ДО БУЧЕРНІ. Добра платня. Властитель бучерні є Українець. Голоситись до: Paul Pawlyk, 342 St. Paul Ave., Jersey City, N. J.

РАТИ, ВПЛАЧЕНІ НА КУПНО БОНДІВ, НЕ ПРОПАДАЮТЬ. Богато людий, працюючи по майнах або шапах, закупили бондів на сплату ратами. Лучаеть ся, що заплативши кільканайцять рат, змінили роботу, відрікаючи ся своїх заплачених рат на бонди, думаючи, що сі гроші пропали. Хто мав би подібний случай, і хотів би віднискати свої гроші, нехай звернеть ся о пораду в сій справі до Американського Українського Бюра на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc., 18—
520 E. 6th St., New York, N. Y.

Де є мої краяни: **Василь Матвейко**, з села Славна, повіт Зборів. Має перебувати в Канаді; **Михаїл Настасюк**, з села Риків, повіт Золочів; **Станіслав Михалевський**, з села Зарудка, повіт Зборів. Хто би о них знав або вони самі, прошу зголосити ся на мою адресу: MIKE PETRYK, 274 Monmouth St., Jersey City, N. J. 24-35

ПРОДАМ ФАРМУ, 4 миль від Pittsfield, Pa. Близько шкіл і церкви. Фарма 200 акрів землі. З того 30 акрів під управу, решта добрий ліс і пасовиско та добрий сад овочевий, без будинків, тому продам дешево. Ціна $1,000, половина готівкою, решта на сплати. Зголошувати ся до: DMYTRO SEMENIUK, R. R. 2, Box 25, Pittsfield, Pa. 30-32

ПРОДАМ виндоклінерський бизнес (спілку), в приступній ціні. Бизнес вироблений і гарне місто. Продам, поневаж приготовляюсь до виїзду першим шифом який пійде до старого краю. Інтересовані зволять зголошувати ся до: PETER CHAYKOWSKI, 181 King St., Charleston, S. C. 31-3

ПОЗІР! Фарма на продаж зі всім або чиста, невеликa але добра, в дуже добрім положеню, близько міста Честерфілд і Ню Лондон, в стейті Конектикут. Близші інформації уділить властитель: A. KACZOROWSKI, Box 125, Oakdale, Conn. 11в32

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Признано українську православну церкву.

Православний собор, який відбув ся недавно в Клївленді, признав істноване української православної церкви в Америці. На соборі були делегати від кількох українських парохій, в яких гуртують ся православні Українці з Галичини і Буковини. Вони заявили, що будуть підлягати православній церковній власти, коли собор признає істноване української православної церкви, що собор і зробив. Для близшого поясненя скажемо, що в Злучених Державах є много православних церков, в яких гуртують ся буковинські Українці; доси їх зачислювала православна церква яко Москалів, тепер признає їх яко Українців. Православну церкву Галичан треба розуміти ту, яку недавно основано в Канаді. — З приводу признаня собором української православної церкви, наші кацапи наробили великого рейваху, кажучи, що собор недвозначно признав істноване української нації, бо коли є українська церква, то мусить бути і український нарід. Кацапські ґазети дуже нападають за се на православного архиепископа Александра, котрий, кажуть, попирав горячо домаганя православних Українців.

Чужинці у Злучених Державах.

Конскрипція з 1910 року виказує, що Злучені Держави є під сильним впливом чужинецького характеру, бо майже кождий осередок культурного, промислового і торговелного житя в сїм краю має сильний процент чужинецького населеня. Приміром нюйорський стейт має 57% населеня чужинецького походженя, з того 26% людий старшого віку, котрі не є горожанами сього краю, а 31% населеня творять діти сих чужинців. Стейт Джорджія має 6% чужинців, Тенесі 3%, Массачусетс 66%, в инших стейтах чужинецьке населенє є також у великім відношеню до горожан. Одним словом, нема у Злучених Державах стейту, де чужинці не були би у значній меньшости, а то й більшости. Головно населенє великих промислових і торговельних міст є чужинецьке.

Нова політична партія.

В політичних кругах у Вашінґтоні кружить поголоска, що деякі посли задумали оснувати нову політичну партію, знану під іменем „Ліберти Парти", партія свободи. Плятформою нової політичної партії має бути боротьба проти централізації власти, обстоюючи ненарушені права кождого стейту. Кажуть, що до сеї партії перейдуть деякі визначнійші члени демократичної і републиканської партії.

Літаком з Ню Йорку до Лондону за $38.

Будівнича фірма Вікера в Лондоні будує нові літаки, які будуть всилї взяти 100 посажирів до Ню Йорку протягом 48 годин за 38 долярів. Літак має робити 75 миль на годину.

Каліфорнія хоче независимости?

Гарольд Бехтоль, европейський директор пресового бюра „Нюспейпер Ентерпрайз Асошіейшен", доносить про цікаву річ, іменно, що в Парижи сформував ся комітет для „освободженя" Каліфорнії. Сей комітет вислав американським делеґатам домаганє, аби вони предложили мировій конференції меморіял, в якім сей комітет домагаєть ся независимости для Каліфорнії в її історичних границях з 1847 року. На основі історичного права Каліфорнія хоче для себе: Неваду, часть Юти, Ню Мексико, Арізону і часть Тексасу. Покищо ся вістка не є потверджена і вона виглядає навіть на звичайну видумку.

Шін Фейнери грязять Вілсонови.

Представник Айришів у Парижи заявив оноді, що коли президент Вілсон не заинтересуєть ся як слід ірляндською справою, то вони не позволять на ратифіковане мира Злучених Держав з Німеччиною. Він заявив: „Ми не допустимо до ратифікованя мира парляментом Злучених Держав, коли президент не переведе в житє точки своєї мирової програми про самоозначенє народів. Ми думаємо, що в Америці ми є досить сильні, щоби президента змусити до сього. Ми говорили до президента шляхотно досить довгий час. Тепер прийшов час ділати. Конференція інтересуєть ся навіть жебраками, а Бог знає, що Ірляндія не є жебрак".

Самовбийства в армії.

Міністерство війни обчислило, що від вступленя Злучених Держав до війни в американській армії було 339 самовбийств, з того 193 в Америці, а 146 у Франції.

Податок Каруза.

Славний італійський співак Енріко Карузо мав в 1918 році так великий дохід, що мусить платити від нього 153.933 доляри і 70 центів податку.

Мурини закладають свій банк.

Шікаґовські Мурини рішили оснувати один великий мурінський банк на цілі Злучені Держави, з осідком в Шікаґо.

Має три жінки.

Альберт Сонненберґ, Жид в Ню Йорку, оскаржений перед судом о що він має три жінки і дві дочки в однім віці. З першою жінкою, Анною Томбак, котра жиє в Бронкс, він оженив ся 1-го падолиста 1915 року; з другою, Гелен Ґольден, яка жиє в Брукліні, він оженив ся в цьвітни 1916 року; з третою, Блянка Ледерер, яка жиє під ч. 906 Іст 173 улиця, він оженив ся в цьвітни 1917 року. Всі три жінки Сонненберґа не знали нїчого про вчинок свого мужа аж донедавна, коли Сонненберґ вже не міг довше крутити і нехотячи зрадив свою тайну. Всі три жінки заявили на першім переслуханю, що їх муж дуже рідко коли бував дома. Само собою розуміеть ся, — Сонненберґ мусів працювати на їх удержанє і остаточно мусів доглядати і задоволяти всї три, а на се треба було трохи часу, тимбільше, що одна мешкала в Брукліні, а дві в Бронкс. Але здаєть ся, що за своє солодке житє Сонненберґ буде мусів гірко покутувати...

Платня директора школи в Шікаґо.

Головний директор шкільний в Шікаґо має дістати 18.000 долярів платні за 1919 рік.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Проголошенє злуки двох українських републик; Галичина автономною провінцією.

У вівторок, 14. січня 1919, о 11-тій годині рано в Софійськім соборі в Киеві проголошено сьвяточно злуку українських земель бувшої австро-угорської монархії з Українською Народною Републикою. Др. Кость Левицький, разом з иншими галицькими представниками, підписав угоду з київським правительством на основі котрої Галичина, яко провінція в Українській Народній Републиці, заховує собі ограничену автономію.

Позичка для Галичини.

Львівський „Вперед" доносить, що правительство Української Народної Републики уділимо 1,000.000 карбованців позички для східної Галичини яко своєї провінції.

Вісти з Калуша.

Цілий калуський повіт (Галичина) перейшов 2-го падолиста 1918 року під заряд українських властий. Польського старосту арештовано, а його місце заняв Українець др. Микола Желехівський. Всїх Поляків зі старотва усунено і заступлено Українцями. Законодатною властию в повіті є Українська Народна Рада, на чолї котрої стоїть др. М. Желехівський яко голова. Військовим командантом повітовим є адвокат др. Богдан Дудикевич. Всїх польських леґіоністів арештовано й інтерновано в Жабю. Власти видали розпорядженє, що кождий мешканець в Калуши мусить мати ідентифікаційну карту. По годині 7.30 вечером не вільно нікому виходити на двір. Населенє в повіті є заняте вирубуванєм двірських і державних лїсів. З копалень соли відчинена є лише одна, копальня фірми „Калї", В повіті є богато жовнірів, котрих вислано з України.

Заперечене.

Ґраф Михайло Тишкевич заперечує вістку, наче би українське правительство іменувало його послом до Ватикану.

Betty Vincent.

ОБРАЗОВАНЄ І СУПРУЖЕ.

(З англійського переклав Марко Скритий).

В якій степені жінка потребує бути вченою і осьвіченою? Чи має дївчина відказати ся від солодощий родинного житя і замкнути своє горяче серце у зимну тюрму тому лише, що боїть ся, що вона не є досить осьвіченою, аби могла бути товаришкою мущини, котрого вона сердечно любить?

„Я числю тепер 18 лїт житя і була би дуже щаслива, колиб я була більше образована. Я стараю ся такою бути. В останних лїтах мій батько робить в хаті пекло. Він є лихий і несимпатичний. Моє житє є сумнє і пусте — пише одна дївчина до мене в листї. — Я стою в любовних зносинах з мущиною, який є о чотири роки старший від мене. Я знаю, що він мене любить, бо дуже часто просив мене вийти за нього заміж Я певна також, що і я його люблю досить, аби стати його жінкою. Але чи любов вистарчає? Я не уважаю себе достаточно образованою на свої лїта. Думаю отже і бою ся, що я не зможу бути йому товаришкою, яка ущасливлювала би його і солодила йому житє. Колиб мене хтонебудь добре порадив, що я маю робити: чи жити разом з недобрим батьком чи йти до любого мущини, котрого я кохаю цілим серцем?"

Сей лист не дуже сьвідчить про брак образованя. Ся дївчина висказує свої гадки досить влучно і звязло, Колиж ходить о образованє, то памятати треба, що не всьо образованє походить з високих шкіл. Коли ти маєш симпатію і толеранцію, коли ти знаєш, як любити і служити, коли ти думаєш і працюєш, коли ти бажаєш бути доброю і щирою, — у тебе є той рід образованя, за який в сьвіті найдорожше платять.

Я знаю женщину, яка пійшла до гімназії в 27-мім році житя, будучи жінкою і матерю. Нинї ся женщина є писателькою, а читаюча суспільність приняла її перший твір з великим вдоволенєм і читає його із захопленєм, бо те, що вона написала, походить з серця, а не з розуму.

Я не бачу причин, чому згадана дївчина має сидїти в нещасливім домі, а вийти заміж за любого мущину; тимбільше, що він уважає її досить образованою женщиною. Думаю, що сей мущина є красшим і лїпшим судією ніж та дївчина. Може нещастє спонукало сю дївчину думати, що вона не є такою образованою, якою в дійсности вона є.

Щастє є привидом, уявою. Я знаю одну 45-лїтну женщину, а вона є властиво молодицею; інтересуєть ся красою і житєм. Щастє й доля повинні бути великим учителем для кождого з нас. Щаслива жінка повинна все любовю віддячуватись людині, яка зробила її щасливою. А щодо образованя то воно кінчить ся аж з хвилею смерти. Образованє — се плід читаня, обсервованя, праці і думаня.

Характер є головним опертєм любови у мущин. Не всї мущини кохають жінку задля її характеру, але більшість належить до сеї кляси. Кождий мущина любить те, що годить ся з жіночою натурою: доброта, вічливість, любов...

З УКРАЇНСЬКОГО РУХУ В ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Отсим подаєть ся до загального відома, що в четвер, дня 20. марта с. р. відбудуть ся збори представників всїх джерзисітських товариств в цїли утвореня спільного комітету, на які то збори, опріч представників товариств запрашаєть ся також всїх громадян міста Джерзи Сіти, інтересуючих ся українською справою. 32

ЗА ТИМЧАС. КОМІТЕТ:

Мих. Сидор, ст., предс.
Лука Стахурський, секр.
Михайло Гузьо, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Уряд Тов. Народний Дім (долина міста) повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в середу, дня 19. марта с. р., у власній гали при 72 Моріс улици, точно о годині 8-мий вечер, на який то мітінґ всі члени мають явити ся, бо є дуже важні справи до полагодженя. 32

ЗА УРЯД:

Іван Білобрам, предс.
Антін Онисик, кас.
Лука Стахурський, секр.